

המוסד לביטוח לאומי
אגף סיעוד

תזריך
לביצוע הערכה תפקודית

ביטוח סיעוד

נובמבר 2011

תוכן התדריך

עמוד	נושא
3	1. מטרת התדריך והוראות כלליות
5	2. דברי הסבר
6	3. פעולות מקדימות לביצוע הערכת תלות, תאום ביקור
11	4. מהלך הביקור
13	5. עקרונות כלליים
14	6. עקרונות - איסוף נתונים
15	7. עקרונות - מילוי שאלון
	8. ריאיון הנבדק והנוכחים פרטי רקע / התרשמות
16	א. פרטים כלליים + הרכב משק הבית
17	ב. סידורי מגורים + מטפל עיקרי
18	ג. אשפוזים + מסמכים
19	ד. תרופות
20	ה. טיפולים
21	ו. גורמים מקצועיים
22	ז. התרשמות מהסביבה
23	ח. התרשמות מהנבדק וממגבלותיו
25	ט. תלונות ומגבלות הנבדק
26	י. סדר היום של הנבדק
28	יא. עזרה ללא תשלום
29	יב. עזרה בתשלום
31	9. עקרונות התצפית, התאור והמסקנות של ביצוע פעולות היום יום
	10. הערכה תפקודית – מצבים מיוחדים
38	א. שיתוף פעולה / אי שיתוף פעולה
40	ב. מחלות קשות ומחלות המאופיינות בתנודות במצב התפקודי
	11. סעיפים לניקוד בפעולות היום יום - ADL
42	א. ניידות
45	ב. נפילות
47	ג. הלבשה
50	ד. רחצה
54	ה. אכילה ושתייה
57	ו. הפרשות

תוכן התדריך

עמוד	נושא
64	12. השגחה
	13. סיום הערכה
75	א. הלימה
76	ב. הערות המעריך
77	ג. סיכום הביקור
78	ד. המלצת המעריך לאופי המגבלה
79	ה. מילוי השאלון – סריקה אחרונה
81	ו. מילוי טופס פנימי/משרדי
	14. נספחים
82	א. ביצוע מבחן תלות במוסד שהוא דיור מוגן
85	ב. תקנות שירות המדינה (תקשי"ר) – פרסים, מתנות וטובות הנאה

מצרף יקר,

מטרת התדריך:

- ◀ להגדיר עקרונות, מושגים והנחיות לביצוע הערכות תלות.
  - ◀ להביא לאחידות תהליך ההערכה.
  - ◀ קביעת מסקנות לגבי תפקודו של הנבדק.
  - ◀ התדריך משמש ללימוד הנושא, לעדכון ורענון.
- התדריך פונה אל המעריך - בלשון זכר, לשם הנוחיות בלבד, בכל מקום שכתוב מעריך הכוונה גם למעריכה.
- החוברת שלפניך תסייע לך לבצע את מבחן התלות. מטרת מבחן זה היא לקבוע עד כמה תלוי הנבדק בזולת, בביצוע פעולות היומיום ומידת הזדקקותו להשגחה.
- במהלך המבחן ברר את מידת התלות של הנבדק בפעולות הבאות: ניידות בבית, הלבשה, רחצה, אכילה והפרשות. נוסף לכך, חווה דעתך באיזו מידה זקוק הזקן להשגחה.

חוליה!

המידע שתאסוף והמסקנות אליהן תגיע מהווים כלי מרכזי בידי פקיד התביעות לקביעת שיעור הזכאות לגימלת סיעוד לפיכך:

- ❖ עיין בכל המסמכים שהועברו אליך.
- ❖ בצע ריאיון מקיף של הנבדק, משפחתו, המטפל העיקרי וכל גורם העשוי לסייע לך.
- ❖ הקפד לבצע את המבחן על פי ההנחיות המפורטות בתדריך.
- ❖ מלא את כל הסעיפים בשאלון ההערכה.
- ❖ סמן רק אפשרות אחת בסעיפים בהם יש מספר אפשרויות.
- ❖ חתום בראשי תיבות ליד כל תיקון שביצעת.

אל תשתמש בטיפקס

חשוב!

המסמך שתגיש מהווה מסמך משפטי. הוא יוצג בכל מקרה של ערעור על החלטת הזכאות בבית דין לעבודה, או בועדות עררים.

מהצלחה!

דברי הסבר: מהו חוק סיעוד?

חוק סיעוד התקבל בכנסת באפריל 1986.

החוק קובע מתן שירותי סיעוד לזקנים הגרים בקהילה וזקוקים לעזרת הזולת בביצוע פעולות היום-יום או למניעת סיכון להם או לאחרים. על ביצוע החוק אחראים במשותף משרד הרווחה, משרד הבריאות והמוסד לביטוח לאומי. שותפים נוספים בהפעלת החוק הם קופות החולים והמרכז לשילטון מקומי באמצעות הלשכות לשירותים חברתיים.

קביעת הזכאות לגמלת הסיעוד היא בסמכות המוסד לביטוח לאומי.

לשם כך נבנה כלי להערכה המודד את רמת התלות של הזקן בזולת ומידת הזדקקותו להשגחה. הערכת התלות מתבצעת על ידי מעריכים ממקצועות הסיעוד, פיזיותרפיה וריפוי בעיסוק, במקום המגורים העכשוי של הזקן בקהילה. אין לבצע הערכה במוסד סיעודי, בבית חולים או בית אבות או משפחתון שחייב ברישוי של משרד הבריאות או משרד הרווחה.

קביעת השרותים לזכאי גימלת סיעוד נעשית על ידי ועדה מקומית מקצועית. בועדה זו חברים עובד סוציאלי משרותי הרווחה המקומיים, אחות מקופת חולים ופקיד תביעות של הביטוח הלאומי. הועדה בתאום עם הזכאי ובני משפחתו בונה תכנית שרותים מותאמת לצרכי הזקן, קובעת את נותני השרות ומפקחת על ביצוע התכנית ואיכות השירות.

פעולות מקדימות לקראת ביצוע הערכת תלות

לקראת ביצוע הערכת תלות

איסוף הנתונים על מצבו התפקודי של הנבדק מתחיל בטרם הגעתך לבית. הכן עצמך לקראת הביקור, עיין במסמכים שקיבלת מהביטוח הלאומי על מנת להבטיח ביצוע הערכה מקיפה ומשקפת.

בצע הפעולות הבאות :

1. בדוק פרטי ההזמנה להערכת תלות והמסמכים הנלווים

א. עיין בפרטי ההזמנה :

- ◆ סוג התביעה (חדשה, ביוזמת המוסד, ביוזמת הזקן).
- ◆ מסלול התביעה "רגיל" או "קצר מועד" (אם לא צויין מסלול "קצר מועד" המסלול "רגיל").
- ◆ נתונים אישיים ודמוגרפיים : פרטים אישיים של הנבדק, תאריך עליה, שפת דיבור, כתובת, פרטים של בני משפחה הגרים עם הנבדק, איש קשר, מטפל עיקרי.
- ◆ נתונים ממבחן התלות קודם (תאריך, מי ביצע, ניקוד).
- ◆ נבדק שיש לו כבר זכאות לגימלת סיעוד – מצויין בטופס ההזמנה שם החברה הנותנת לו שירותים ומספר הטלפון שלה. יש לעשות בכך שימוש אך ורק לצורך איתור הזקן – אין לפנות לחברה בכל נושא אחר.

ב. קרא את המידע הרפואי ומסמכים אחרים, המצורפים להזמנה.
במידת הצורך השלם מידע מספרות מקצועית.

פעולות מקדימות לביקור בית – תיאום ביקור המשך...

חשוב!

בצע את מבחן התלות בבית הנבדק, או במקום בו הוא מתגורר כעת. הוראות לגבי ביצוע מבחן תלות במוסד שאינו סיעודי, ראה נספח א'.

2. תאום הביקור

א. תאם את הביקור בשיחה טלפונית עם הנבדק ו/או איש הקשר או המטפל העיקרי, כדי לא להפתיע את הנבדק ולמנוע ביקורי סרק.

◆ תכנן ביצוע ביקור הבית כך שתתאפשר החזרת הערכת התלות למוסד לביטוח לאומי בתוך 6 ימי עבודה.

◆ נהג בגמישות ואפשר בחירת מועד מתאים (רצוי להציע מספר אפשרויות).

◆ סכם על טווח של כשעה להגעתך.

◆ ידע את הנבדק/משפחתו שהביקור יימשך כשעה.

ב. במסלול "קצר מועד", בצע את ההערכה תוך יום עד יומיים ממועד קבלת ההזמנה, והחזר אותה מיידית לסניף.

ג. כאשר אינך דובר את שפת הנבדק ודא שיהיה נוכח מתורגמן (רצוי בן משפחה).
אין לערוך ביקור בהעדר מתורגמן.

ד. תאם וערוך ביקור כך שיסתיים בשעה הנקובה מטה:
בימי חולבשעון חורף בין השעות 8:00-18:00;
בימי חול בשעון קיץ בין השעות 8:00-19:00;
בימי שישי וערבי חג, בין השעות 8:00-13:00.

פעולות מקדימות לביקור בית – תיאום ביקור המשך...

ה. אין לתאם ולבצע ביקורי בית בשבתות ובחגים (ימי שבתון) אצל כל בני הדתות.

ו. אצל בני דתות אחרות, כבד את ימי חגיגהם ותאם ביקור בהתאם למנהגייהם.

ז. מעריך (גבר) המקבל הפניה לביצוע הערכה אצל אישה **חייב לקבל הסכמה** לביצוע הערכה מהנבדקת ו/או מבן המשפחה איתו התבקש לתאם את הביקור.

◆ ידע את הנבדקת/בן המשפחה **שזכותם לבקש מעריכה**.

◆ בקש מבן המשפחה ליידע את הנבדקת על מתן הסכמתו.

◆ דווח בסעיף הערות המעריך, על ההסכמה.

◆ מעריך שלא קיבל הסכמה לבדיקתו, יחזיר הטופס לביטוח הלאומי להמשך טיפול בתביעה.

ח. גבר המבקש להבדק אצל מעריך (גבר) – יש לכבד את רצונו ולהחזיר את הטופס לביטוח הלאומי להמשך טיפול בתביעה.

ט. תיאום ביקור במצבים מיוחדים, ראה טבלה בהמשך.

י. ביקור ללא תיאום מראש ייערך כאשר:

◆ המוסד לביטוח לאומי ביקש זאת במפורש.

◆ נתקלת במגמתיות מצד הנבדק ו/או הנוכחים ולדעתך צריך לבצע ביקור נוסף ללא תיאום להשלמה וביסוס המידע.

◆ נמק את החלטתך בטופס הערכת התלות.

◆ במקרים אלו ניתן להתייעץ עם היועץ.

פעולות מקדימות לביקור בית – תיאום ביקור המשך...

מסלול רגיל	
אז :	כאשר :
בצע ביקור בתוך 6 ימי עבודה	הנבדק נמצא במקום מגוריו
שמור את ההפניה (עד שבוע) ובצע את הביקור מהיום השלישי לאחר שובו. יש להודיע ליועץ על העיכוב.	הנבדק מאושפז ומועד שחרורו ידוע (תוך שבוע ימים).
החזר את הטופס לביטוח לאומי.	הנבדק מאושפז ומועד שחרורו אינו ידוע.
צור איתו קשר ובדוק אם הוא מעוניין להיות נוכח בביקור או משהו מטעמו.	בטופס ההפניה מופיעים פרטי המטפל העיקרי/ איש קשר.
קבע מועד לביקור בהתאם והודע ליועץ/ת על העיכוב.	איש הקשר/ המטפל העיקרי מעוניין אך יוכל להיות נוכח <u>בטוח של עשרת הימים</u> הקרובים.
בדוק עם הנבדק האם מסכים לערוך את הביקור ללא איש הקשר/המטפל העיקרי ותאם את הביקור עימו (בתנאי שאין מידע על ירידה קוגניטיבית או מחלת נפש).	איש הקשר או המטפל העיקרי לא יכול להיות נוכח בטוח של עשרת הימים הקרובים ולא מציע אדם אחר במקומו, או לא הופיע בזמן הביקור.
תאם את הביקור עם הנבדק עצמו.	בטופס ההפניה לא מופיעים מטפל עיקרי או איש קשר ואין מידע על ירידה קוגניטיבית או מחלת נפש.
קבל מהנבדק פרטי האדם שמעוניין בנוכחותו ותאם איתו ביקור, אם לא הצלחת החזר את הטופס לביטוח הלאומי.	הזקן לא הסכים לביקור ללא נוכחות אדם אחר.
מסלול קצר מועד	
אז :	כאשר :
בצע את הביקור בתוך יומיים.	הנבדק נמצא במקום מגוריו.
בצע ביקור מוקדם ככל האפשר אך לא ביום השחרור.	הנבדק זה עתה חזר מאשפוז.
בצע את הביקור יום-יומיים לאחר השחרור.	הנבדק מאושפז ומועד שחרורו ידוע (תוך שבוע ימים).
החזר את הטופס לביטוח לאומי.	הנבדק מאושפז ומועד שחרורו אינו ידוע.

תאום ביקור – מצבים מיוחדים

אם :	ואם :	אז :
קיימת אבחנה של ירידה קוגניטיבית או מחלת נפש/ דכאון קשה.	מצאת אדם המכיר את הנבדק ואורח חייו (בן משפחה, שכן וכד').	הקפד על נוכחותו של אדם זה.
	לא מצאת אדם המכיר את הנבדק ואורח חייו.	פנה לעובדת סוציאלית בשרותי רווחה, במעון יום, או לאחות קופת חולים ובקש את נוכחותם בביקור.
גילית ירידה קוגניטיבית תוך כדי הביקור.	לא נוכח אדם המכיר את הנבדק ולא איתרת אדם זה בזמן הביקור.	הפסק את הביקור וערוך ביקור חדש בנוכחות אדם המכיר את הנבדק.
הנבדק עומד לעבור התערבות רפואית <u>בתוך שבועיים</u> , כגון: ניתוח, טיפול אונקולוגי חדש וכד'.	צפויה החמרה משמעותית במצבו התפקודי.	יש להציע לנבדק הפסקת הביקור ודחייתו למועד שלאחר ההתערבות הרפואית/חזרתו הביתה. החזר את הטופס לביטוח הלאומי להשהיה.
במידע הרפואי יש אבחנות המעידות על <u>תנדודות בתפקוד היום יומי</u> .	הנבדק או איש הקשר יודעים מתי צפויים ה"ימים הטובים" ו"הרעים".	יש לתאם ביקור ל"ימים הטובים".
ידוע מראש כי קיימת סכנה לגילויי אלימות.	יש אישור של מנהל יחידת הסיעוד.	ניתן לבצע ביקור על ידי שני מעריכים.

מהלך הביקור

כניסה לבית הנבדק

יצירת אוירה טובה ונוחה מתחילה כבר בתיאום הטלפוני. אופן כניסתך לבית הנבדק תשפיע על שיתוף הפעולה של הנבדק ומשפחתו. גלה הבנה לחששה של האוכלוסייה הקשישה מפני כניסה של גורמים זרים.

חשוב מאוד!

- הקפד להגיע בטווח הזמן שנקבע.
- זכור שהינך אורח בביתו של הנבדק ומייצג את המוסד לביטוח לאומי.
- ענוד כרטיס מזהה.
- גלה רגישות לכבודו ופרטיותו של הנבדק.
- הקפד על הופעה צנועה ומסודרת.
- נתק את הטלפון הנייד בעת הביקור.

השלב הראשון של הביקור

1. הקפד להתחיל את הביקור כשהנבדק יושב על כסא/ספה, רצוי מחוץ לחדר השינה. אין להמשיך ביקור למי שנשאר שוכב במיטתו, למעט נבדקים שיש במידע הרפואי או בהתרשמות הסבר להיותם מרותקים למיטה. (* נבדק שעל פי מנהגיו, יושב על מזרן המונח על הרצפה ומשמש אותו גם כמיטה ואין במקום מגוריו חדר אירוח, מיד אחרי הקראת "הצגת התהליך לנבדק", יש לבקשו ולהדגים רחצת פנים וידיים. אם מסרב - אין להמשיך בביקור.
2. קרא בפני הזקן ומשפחתו נוסח קבוע של "הצגת התהליך לנבדק", כדי להבטיח הסבר ומסירת מידע מלא ואחיד לזקן ומשפחתו, על הצפוי בביקור. הקפד לבצע זאת גם בביקור חוזר.

3. נבדק המדוווח שחש ברע ביום הביקור והדבר אינו מאפיין את סדר יומו הקבוע,
או
 הנבדק סובל מתופעה קשה המשפיעה על תפקודו שלא ניתן לה ביטוי במידע הרפואי העדכני (תדפיס ממוחשב),
 עליך לבחון ולברר עם הזקן /או עם הנוכח האחר ממותי הוא סובל מכך.
אם המצב הוא חדש, עליך להפסיק את הביקור ולשקול אם יש מקום להפנות את הזקן באופן דחוף לקבל עזרה רפואית אצל הרופא המטפל או במיון.
 יש להבטיח שתערך הערכה חדשה כאשר יעביר מידע רפואי עדכני או כשיודיע שמצבו השתפר.
 החזר הטופס לביטוח הלאומי, הוסף מזכר על מחלת הנבדק ובקש הזמנה למועד החדש.
4. כאשר בתחילת הביקור הנבדק אינו מעונין להבדק ולמסור מידע – יש לברר מדוע. אם לאחר הסבר שלך עדיין עומד על סרובו, יש לכבד את רצונו ולהחזיר את הטופס לביטוח הלאומי-ולדווח על סירוב על הסף.
5. אם הנבדק ובני משפחתו יבקשו ממך מידע על שיעורי הזכאות או מועדי הזכאות, הפנה אותם ליחידת הסיעוד/ יעוץ לקשיש בסניף הביטוח לאומי לפי הפרטים המופיעים ב"דף מידע לנבדק".
6. (א) כאשר נוצרת אווירה מאיימת שאינה מאפשרת ביצוע תקין של הערכה, הסבר לנבדק כי באווירה זו לא ניתן לנהל את הביקור.
 אם ההפרעה נמשכת הפסק הביקור לאלתר – החזר הטופס לביטוח הלאומי והוסף מזכר מנומק.
- (ב) ניתקלת באלימות פיזית – הפסק מיד את הביקור, החזר ההפניה לביטוח הלאומי והוסף מזכר מנומק.

עקרונות כלליים להערכת התלות

כללי

1. שמירה על כבודו, פרטיותו וצינעתו של הנבדק.
2. כבד אמונות, מנהגים ערכים ורגשות של הנבדק.
3. יצירת אמון ובטחון - על ידי הקשבה ומתן תחושת אמפתיה, סובלנות וסבלנות.
4. איסוף נתונים יסודי ושיטתי.
5. הנבדק חופשי להחליט בכל עת שאינו מעוניין לענות או לבצע פעולה: אין להכריח, חשוב להסביר.
6. שמירה על סודיות.
7. שמירה על דיווח אובייקטיבי, מקצועי ואמין.
8. הקפדה על הנחיות הביטוח הלאומי.

עקרונות איסוף הנתונים

איסוף נתונים

המקורות

1. עיין במסמכים שצורפו לתביעה או ניתנו לעיון בעת הביקור.
2. יאיון הנבדק, הנוכחים ובמידת הצורך מגורמים מטפלים נוספים (רופא, אחות, עו"ס אחרים)
3. התרשמות מהנבדק וסביבתו תוך שימוש חד בחושים והידע המקצועי.
4. תצפית ישירה ועקיפה על אופן תפקוד הנבדק.

אופן הריאיון –

- א. הריאיון - יכיל שאלות סגורות או שאלות פתוחות המכוונות לנושא ובהמשך, שאלות מיקוד והבהרה. הקפד לא "לשים מילים בפיו".
- ב. ריאיון הנבדק - לאורך כל הביקור יש לפנות ראשית אל הנבדק ולקבל ממנו מידע גם אם לא יודע לענות במדויק וקזאת על מנת להתרשם מתובנתו.
- ג. ריאיון הנוכחים – לאורך כל הביקור יש לפנות לנוכחים ולהזמין למסור מידע, לאשר או להוסיף על המידע שהתקבל מהנבדק.
- ד. יש לשקף המידע שנאסף לנבדק ולנוכחים והקשב לתגובתם. הבטח שינתן לכך ביטוי בדו"ח.
- ה. הבא בדו"ח לידי ביטוי את הגירסאות השונות ולפרט מי מסר אותן.

חשוב!

יש להסביר לנוכחים מדוע חשוב לך לשמוע ראשית את הנבדק, שעליך ועליהם לשמור על כבודו ובנוסף עליך להתרשם מתובנתו. במידה ובתחילה בן המשפחה עומד על דעתו למסור מידע לפני הנבדק יש לאפשר לו זאת ולסכם עימו שבהמשך יאפשר לנבדק למסור ראשון את המידע.

עקרונות - מילוי השאלון

מילוי השאלון

1. חלק מן הסעיפים בשאלון פשוטים למילוי וחלקם דורשים הסבר והרחבה.
2. אין להשתמש במחשב נייד (לפטופ) בבית הנבדק.
3. בעת הביקור רשום פרטים מלאים של הנבדק (שניתן לרשום בטופס עצמו) בסעיפים הבאים: "פרטים אישיים" "הרכב..." "אשפוזים ומסמכים", "תרופות", "טיפולים", "גורמים מקצועיים", "עזרה ללא תשלום" ו"עזרה בתשלום".
4. דפי טיוטה ישמשו לרישום עיקרי הדברים העולים בתהליך איסוף הנתונים, ההתרשמות, ציטטות ופרטים שחשוב לזכור.
5. יש לענות על כל סעיף וסעיף. במקום שאין מידע, עליך להתייחס ולציין ש"אין מידע" וכד'.
6. בכל סעיף בשאלון יש סעיף הערות בו תוכל להוסיף פרטים רלוונטיים שלא באו לידי ביטוי.
7. את כל סעיפי השאלון מלא בעצמך !!!
8. תיקון בטופס, יעשה רק על ידי המעריך שביצע את ההערכה. בצע את התיקון בצורה ברורה (לא בטיפקס!) יש לחתום בראשי תיבות ליד המחיקה. ניתן לערוך תיקון ידני בטופס שהודפס ובאותם כללים. במקרה הצורך - מלא טופס חדש !
9. כל מידע שמתקבל, יש לציין ממי התקבל (שם וקירבה).

ריאיון הנבדק והנוכחים - פרטי רקע

פרטים כלליים

- ❖ הקפד לזהות את הנבדק עפ"י תעודה נושאת תמונה ומספר זהות, וציין את שם התעודה.
  - ❖ הקפד לציין את השמות המלאים של כל הנוכחים ואת יחסי הקרבה שלהם אל הנבדק.
- אנשי קשר: כתו, האב' רחל' לוי.**
- ❖ ציין את שפת הנבדק, והאם הינך דובר את שפתו. אם לא ציין שם המתרגם ויחס הקרבה.

הרכב משק הבית

- ❖ ציין אם גר לבדו או את מספר האנשים הגרים עם הנבדק באותה דירה .
- ❖ רשום בטבלה פרטים של עד שלושה אנשים הגרים עם הנבדק, רצוי לרשום בשורה הראשונה את בן המשפחה שאינו מוגבל בתפקוד ואחריו את אלה שמוגבלים בתפקודם.
- ❖ מלא מספר ת.ז. רק למקבלי גימלה ופרט האם סיעוד/שר"מ או גמלה ממקור אחר, הכוונה לגמלה המספקת "עזרת הזולת" או "עזרה בבית" מביטוח לאומי, מהאוצר או משרד הביטחון.
- ❖ מטפל צמוד הגר עם הזקן יש לכלול בטבלת הרכב משק הבית.

אנשי קשר:

שם משפחה ופרטי	שנת לידה	יחס קרובה	עיסוק (לומד עובד לאחר)	מצב בריאותי-ציין בעיות מיוחדות	גמלת סעוד/ שרם/ אחר	ת.ז. רק למקבלי גימלה
סולנה בלך	1950	אין	מטפלת זרה	בריאה	--	
אשכנזי אשה	1917	בצל	פנסיונר	אלצהיימר	סיעוד 150%	390027

ריאיון הנבדק והנוכחים - פרטי רקע
המשך...

סידורי מגורים/לינה

ציין אם קיימים סידורי מגורים ולינה מיוחדים והסבר מדוע. הכוונה לבני משפחה הבאים ללון עם הנבדק אך מקיימים משק בית נפרד.

הפרטים על סדורי מגורים יסייעו לפקיד התביעות להחליט בסוגיית "בודד" המזכה בניקוד נוסף.

קנדיא:

*הנכדה יצא, הנמצאת בשירות לאומי באה כל צרכי
ללאן עם הסבא ומסויצת לו להציע לשירותים*

מטפל עיקרי

במושג "מטפל עיקרי" הכוונה לאדם הדואג ומארגן מתן עזרה, ומנהל את מערכות חייו של הנבדק (גם אם אינו נותן בעצמו את העזרה).

המטפל העיקרי יכול להיות מסביבת הנבדק, אין הכוונה למטפל/ת מטעם גימלת סיעוד.

ציין אם הנבדק מנהל את עניניו בעצמו. אם לא, ציין מי המטפל העיקרי ורשום את פרטיו בשלמותם כדי שניתן יהיה ליצור קשר במקרה הצורך.

ריאיון הנבדק והנוכחים - פרטי רקע המשך...

אשפוזים

רשום פרטים מלאים על האשפוזים של הנבדק ב- 6 חודשים האחרונים, את האבחנות יש לרשום באותיות דפוס ורצוי בשפה העברית.

3המת = HEPATITIS :knd1?

אם האשפוז לא נירשם במידע הרפואי יש לציין מהו מקור המידע והאם ראית סיכום מחלה.

ביקור במיון אינו אשפוז.

מסמכים

פרט בטבלה מסמכים שהוצגו בפניך על ידי הנבדקים ומסמכים שצורפו להזמנה מהמוסד לבט"ל.

נא לציין האם המסמך שהוצג בפניך בביקור צורף להערכה זו.

ריאיון הנבדק והנוכחים - פרטי רקע המשך...

תרופות

בסעיף זה נבדקת עצמאות הנבדק בנטילת תרופות.

- ❖ רשום את התרופות באותיות דפוס, לטיניות גדולות.
- ❖ פרט מינון, תדירות ודרך מתן לגבי כל אחת מהתרופות. תרופות הנלקחות לפי הצורך (SOS), ברר תדירות השימוש והמינון.
- ❖ ציין האם המידע בנושא התרופות נמסר ע"י הנבדק ו/או אחר ופרט מי מסר. הסבר מדוע הנבדק לא מסר את המידע.
- ❖ סמן האם נוטל תרופות בעצמו, כולל תזכורת ו/או מסדרן תרופות, או זקוק לעזרה פעילה של אדם אחר בזמן נטילת התרופות? אם כן פרט מי עוזר לו, כיצד ומדוע.
- ❖ אם סובל ממחלת סכרת, ברר האם סובל מהיפוגלקמיה, אם כן ברר האם יש סימנים מבשרים ויודע כיצד למנוע נזק.

ריאיון הנבדק והנוכחים - פרטי רקע המשך...

טיפולים

בטבלה יש למלא

א. טיפולים כגון: זריקות (כולל אינסולין), בדיקות דם, פיזיותרפיה, כימוטרפיה, דיאליזה, CPAP, חמצן ועוד...
ציין:

- סוג הטיפול, המינון, דרך מתן ותדירות.
- מי נותן אותו והיכן.
- תאריך הטיפול האחרון.
- תאריך סיום משוער.

ב. ציין כיצד מגיע לטיפולים ומעקבים מחוץ לביתו (האם בליווי, בעצמו, אמצעי תחבורה וכו').

ג. ציין האם המידע בנושא הטיפולים נמסר על ידי הנבדק ו/או אחר ופרט מי מסר. הסבר מדוע הנבדק לא מסר את המידע.

ד. הנבדק הזקוק לחמצן, ברר ודווח כיצד מתחבר. אם אינו יכול להשתמש בעצמו, מי עוזר לו מתי ומדוע.

ריאיון הנבדק והנוכחים - פרטי רקע המשך...

גורמים מקצועיים המטפלים בנבדק

מסגרות לטיפול יומי יכולות להיות מרכז יום, אשפוז יום, מועדונים.

גורמים המטפלים בנבדק, למשל מרפאה מקצועית, רווחה, קופת חולים, שירותי מתנדבים.

בטבלה - תאר בפירוט מי עוזר וסוג העזרה/הטיפול ודאג לקבל ולמלא את הפרטים בשלמותם. כך ניתן יהיה ליצור קשר במקרה הצורך עם הגורם המטפל.
אם מבקר במרכז יום – יש לציין האם המרכז הוא רגיל או לתשושי נפש.

קנ"ד:

מספר קשר אחיון	כתובת	טלפון	שם מטפס	תדירות	תאור ופירוט הפעילות הנעשות על ידי מטפס העזרה	הגורם המטפס (יחס קיריבה)
לפני חודשיים	קרית אוצקין, רח' גת 83	04-4444444	מלי כהן, צו"ס	אחת לנס' חודשיים	מפגשים תקופתיים	לשכת הרווחה
לפני שבוע	קרית אוצקין, רח' שמורן 3	04-4444456	דליה יניב	אחת לחודש	מצקב ליד ופדיוקת דט	אחות
לפני שבוע	קרית אוצקין, רח' שמורן 3	04-6666666	דב' כהן	לפי הצורך	מצקב רטואי	רופא משטחה
אתמול	קרית אוצקין, רח' יאפה 8	04-7777777	סיליה וינמן	3 פעמים השבוע	פעילות חברתית + אירוחות מוקר וצהרים	מרכז יום
לפני חודש	מי"ח ראמ"ט	04-5555555	דב' טנדי	כף 3 חודשיים	מצקב נוירולוגי	מרפאה נוירולוגית

ציין האם המידע בנושא גורמים מקצועיים נמסר על ידי נבדק ו/או אחר ופרט מי מסר. הסבר מדוע הנבדק לא מסר מידע.

ריאיון הנבדק והנוכחים, התרשמות

התרשמות מהסביבה

תאור הסביבה – יש לענות ב"כן" או "לא" ובמידת הצורך לתאר: דרכי גישה לבית, קומה, מעלית, צפיפות הדיור ביחס למס' הדיירים והריהוט, מעברים והתאמתם לאופן ניידות הנבדק, ניקיון, אוורור, חדר רחצה - שירותים, מקלחת ו/או אמבטיה, כסא/מושב, שירותים נפרדים, מאחזים, האם קיים ציוד בסיסי של משק בית, מצב כלי מיטה, שימוש בשעוונית, מקום שולחן האוכל הקרוב ביותר למיתקן חימום המזון.

אביזרי עזר - שבשימוש הנבדק כגון: מקל, אביזרים אורטופדיים, סיר/בקבוק, כסא רחצה, חמצן, גלוקומטר, לחצן מצוקה וכל אביזר העוזר בביצוע פעולות היום יום

התייחס לכל הפרטים והוסף כל פרט ופריט בסביבת הנבדק שעשוי להבהיר את אופן תיפקודו של הנבדק בפעולות היום יום.

ריאיון הנבדק והנוכחים, התרשמות

המשך...

התרשמות מהנבדק וממגבלותיו

הבא לידי ביטוי בסעיף זה את סיכום התרשמותך מהנבדק לאורך כל הביקור (ולא את התרשמות המשפחה). הסבר ובסס את התרשמותך ואת תאוריך על סמך המידע הרפואי, התצפית הישירה והעקיפה מהריאיון לאורך כל הביקור.

א. ציין מי פתח לך את הדלת, היכן היה הנבדק בבואך ומה עשה.

חשוב לנהל את הביקור כשהנבדק יושב על כסא/ספה, רצוי מחוץ לחדר השינה, למעט נבדק שיש הסבר במידע הרפואי או בהתרשמותך להיותו מרותק למיטה.

ב. תאר את ההופעה החיצונית

התייחס למצב ההיגיינה האישית (עור, ציפורניים, שיער) מה לבש, נקיון בגדיו, התאמה לעונה, סימנים חיצוניים בולטים.

להתייחס גם לסימנים חיצוניים בולטים העלולים להופיע בגין המחלות שבאבחנות הרפואיות. לדוגמא: באבחנה של מחלות לב ריאה או אנמיה להתייחס לנשימה וצבע עור, או באבחנה של CVA להתייחס האסיש או אין סימני צד.

ג. תאר פעולות גופניות

התייחס ליכולת התפקודית.

אם התרשמת ממגבלה, תאר את אופן ביטוייה והסבר את סיבתה.

כל מגבלה שתופיע בסעיף זה חשוב שיהיה לה ביסוס

בסעיפי ה-ADL (התצפית) ושיהיה לה קשר סיבתי לרקע רפואי.

אם הפעולה תקינה ויש תאור מלא בסעיפי ה-ADL, ניתן לרשום תקין/חופשיות

אם לא צפית בפעולה מסויימת – דווח שלא צפית והסבר מדוע.

אם הסיבה למגבלה זהה בכמה תתי סעיפים ניתן לסמן כוכביתובסעיף הערות לרשום את תוכן הכוכבית החיונית-חולשה, נשימה, צבע עור, אנרגיה.

ריאיון הנבדק והנוכחים, התרשמות המשך...

ד. דיבור – התייחס ל: רצף, קצב, טון ובהירות.

ה. הבנה ומצב רוח של הנבדק
התייחס לכל ההבטים הקשורים להבנה כפי שבאו לידי ביטוי בזמן הביקור.

סמן בטופס אפשרות אחת בטור השמאלי ואפשרות אחת בטור הימני.

נבדק שיש לגביו עדות לירידה קוגניטיבית, חשוב להתרשם מיכולתו להבין השאלות ולענות תשובה המתאימה למציאות.

נבדק שאינו יכול לתקשר, נסה לבחון את הבנתו, אם לא ניתן להתרשם - אין לסמן בטור השמאלי.
חשוב לציין בהערות מדוע לא יכולת להתרשם.

מצב רוח – ציין מה היה מצב רוחו של הנבדק בזמן הביקור. אם היה לא תקין הוסף הסבר מה הרקע/הסיבה וכיצד זה בא לידי ביטוי.

ריאיון הנבדק והנוכחים, התרשמות

המשך...

תלונות ומגבלות

הבא לידי ביטוי את גירסת הנבדק והנוכחים לגבי תלונות ומגבלות (ולא את גרסתך).

רשום את התלונות/המגבלות כפי שנמסרו על ידי הנבדק ו/או הנוכחים, ציין מי מסר את המידע ומה מסר.

השתמש בציטוטים מיוחדים אם היו.

א. ברר סיבת התלונה/המגבלה על פי הבנת מוסר המידע ואופן השפעתן על התפקוד בחיי היום-יום.

ב. אל תסתפק באמירה כללית כמו "קשה לי להתרחץ, להתלבש". ברר למה מתכוונים והבא לידי ביטוי את הגרסה המלאה והסופית.

דוגמא: "מאז שצברתי ניתוח באי, לא יכול להתכופף לרחוץ ראשי, לאבוא מכנסיים".

ג. אם הנבדק לא התבטא מילולית – תאר כיצד הגיב.

ד. אם לנוכחים לא היה מה להוסיף, ציין זאת.

ה. התייחס לתלונות גם אם אינן קשורות ל-ADL.

דוגמא: "מאז הנפילה האחרונה הפסיק ללכת לבית הכנסת כל בוקר".

ו. בהערות סעיף זה ציין ופרט אם דווח על בעיות תפקודיות ו/או רפואיות שלא צוינו במידע רפואי ושלא באו לידי ביטוי בהתרשמותך.

ריאיון הנבדק והנוכחים

סדר היממה של הנבדק

המידע המלא בסדר היום

- משקף את תפקודו של הנבדק בדרך כלל בפעולות היום יום, לפי ראות עיניו ובני משפחתו.
- מספק פרטים חשובים היכולים להצביע על מצבו התפקודי מעבר למצב התפקודי בו צפית בזמן הביקור.

רשום את הדיווח על התפקוד כפי שנמסר על ידי הנבדק והנוכחים

- א.** כל מידע שמדווח, ציין מי מסר אותו, השתמש בביטויים של הנבדק והנוכחים.
  - ב.** כאשר מתקבל מידע מנבדק עם ירידה קוגניטיבית, יש לאמת ולחזק את המידע עם הנוכח הנוסף.
  - ג.** תאר סדר יום מאפיין של הנבדק במשך היממה :
כיצד קם ממיטתו ומתנייד ביום ובלילה.
באיזה אופן מתרחץ, מתלבש, אוכל, משתמש בשירותים ובמוצרי ספיגה (אם הנבדק/הרופא/אחר מדווח ו/ או התרשמת שקיימת בעיה בשליטה על הסוגרים – ברר את מהותה ותדירותה).
  - ד.** ציין תדירות הפעילויות במשך היממה או השבוע.
  - ה.** כאשר נעזר בזולת ציין מי עוזר לו ובמה : יש לפרט בכל תפקוד איזה פעולות מבצע באופן עצמאי ואם מקבל עזרה מה טיבה ומי נותן אותה (עזרה בתשלום ושלא בתשלום).
- אין צורך לפרט הסיבות שכבר פורטו בסעיפים הקודמים.

1. יש להשתמש בביטויים מדידים ולא בביטויים כמו "לפעמים"/"לעתים".

2. במקרה ויש עליות וירידות בתפקוד הנבדק ראה הנחיות בפרק "הערכה תיפקודית-מצבים מיוחדים" סעיף "מחלות המאופיינות בתנודות במצב התפקודי".

3. ברר וציין מה נוהג לעשות בשעות הפנאי.

הערה

וודא שקיבלת הסבר מה הרקע שהביא למגבלה ולקושי בפעילות מסויימת ושהבאת את הדברים לידי ביטוי בסעיף "התרשמות המעריך" ובסעיף "תלונות ומגבלות הנבדק".

עזרה ללא תשלוםעזרה של בני משפחה ומכרים

יכולים להיות: בן הזוג, בניס/בנות, אחים/ות, גיסים/ות, שכנים, חברים ועוד.

אם קיימת עזרה בתשלום לבן או בת הזוג שעוזרת גם לנבדק באותן שעות שנימצא בבית, נא לציין איזה עזרה מקבל ממנה.

:kndlf

שם המטפל	יחס קירבה	פרוט הפעולות הנעשיות על ידי מגיש העזרה	טלפון	כתובת מלאה	תדירות הגשת העזרה
נאוה סגל	הבת	משגיחה על האב כשהאם לא בבית קניות, מנהלת עניני הכספים	08-888888	רח' היסמין, רחובות	פעמיים ביום 3X פעמים בשבוע

עזרה בתשלום

תאר בפירוט מי עוזר וסוג העזרה: אל תסתפק ברישום כללי כמו "עזרה ב-ADL" ו"טיפול אישי".
הוסף כאן גם עזרה בתמורה, גם אם אינה תשלום בפועל (דיוור חינם, ארוחות וכד').

תאור העזרה

ממומן על ידי	שעות ליום משעה עד שעה	ימים לשבוע	שם ארגון נותן השרות	תאור העזרה
מ.א.א.א.	9:00-11:00	3 ב, ג, ה,	חברה סיצודית	מטפלת לצורה ברחצה, נקיון החדר, לוו"ל לטו"ל
הק"ע		1 לפבואיים	ע"מ נציון	שרות כביסה
הק"ע		1 לפבואיים	אד"מ פ"ט	נקיון הדירה

הערה

העזרה המדווחת, "בתשלום" וש"לא בתשלום" צריכה לבוא לידי ביטוי גם בדיווח בסעיף "סדר היום".

הערות לטיב /איכות, התאמת העזרה ושביעות רצון הנבדק ומשפחתו

תאר את שביעות הרצון של הנבדק עצמו ושל המשפחה.

שירותים בתשלום מטעם הביטוח הלאומי

הבע את דעתך לגבי איכות וטיב העזרה בתשלום הניתנת מטעם הביטוח הלאומי (כולל טרום סיעוד).

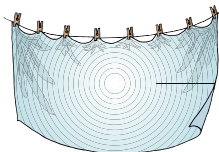
שירותים ועזרה שהנבדק ו/או המשפחה היו רוצים לקבל

ציין כאן את כל בקשותיהם, (גם לגבי בקשה שיש לך הסתייגות לגביה).

ציין את פרטי העזרה המבוקשת כמו עזרה ברחצה ונקיון הבית וכד'. אין להסתפק בביטויים כלליים כמו "טיפול אישי" או "עזרה ביתית".

אם נדרשים מוצרי ספיגה

עליך לראות ולציין סוג, גודל וכמות מוצרי הספיגה הנדרשת ליממה.

עקרונות התצפית, התאור והמסקנות של ביצוע פעולות היום יום

מבחן הערכת תלות נבדקת מידת התלות של הנבדק בזולת בפעולות היום-יום שהן: ניידות, הלבשה, רחצה, אכילה, טיפול בהפרשות ומידת הצורך בהשגחה.

1. מטרת התצפית

- א) לאמוד את תפקוד הנבדק בפעולות היום יום - פיזית, קוגניטיבית ונפשית.
- ב) עזרה בהסקת מסקנות על מידת תלותו של הנבדק בזולת.

2. תצפית עקיפה וישירה

- תצפית עקיפה:** הקשה מצפיה בפעולות שהנבדק מבצע באופן אקראי במהלך כל הביקור, או מפעולה אחרת שביקשת ולהדגים.
- תצפית ישירה:** צפיה בפעולות שהנבדק ביצע לפי בקשתך (הדגמה).

3. פעולות מחייבות תצפית

- ניידות, קימה וישיבה, הלבשה, רחצת ידיים, כניסה לחדר רחצה, חימום והגשת מנת מזון לשולחן האוכל הקרוב ביותר למקור חימום.

4. פעולות שאינן מחייבות תצפית

- קימה ממיטה
אכילה ושתייה
ריקון סיר/בקבוק

5. פעולות שאינן לצפות בהן או לבקש הדגמה

- הלבשת תחתונים/מכנסון/חזייה/חיתול
קימה מאסלה
רחצה כללית
טיפול בהפרשות

**עקרונות התצפית, התאור והמסקנות של
ביצוע פעולות היום יום**
המשך...

6. עקרונות לביצוע תצפית

(א) שמור על כבודו, פרטיותו וזנעתו של הנבדק.

(ב) הדגמה - תצפית ישירה
הדגמת פעולה תתבקש כאשר אינך יכול לבסס מסקנה
על מידת התלות בזולת של הנבדק בפעולה מסויימת
בתצפית עקיפה.

- כאשר נבדק מדווח על קושי בתפקוד בפעולה
מסויימת אשר אינה כלולה בפעולות מחייבות
תצפית (קימה ממייטה או מאסלה, אכילה ושתייה)
ולא התרשמת בתצפית עקיפה מהקושי, יש לבקש
הדגמה ולצפות באופן ישיר.
- כאשר נבדק מדווח על יכולת לבצע פעולה
והתרשמת ו/או הנוכחים דיווחו ו/או עולה
מהמסמכים, שיש לנבדק קושי בביצועה, יש לבקש
הדגמת הפעולה ולצפות באופן ישיר.
- הדגמת הלבשה חיונית בתצפית ישירה או עקיפה,
לצורך ביסוס המסקנות ברחצה והפרשות,
(אדם הטוען לעצמאות, ניתן לאפשר לו החלפת
בגדים בחדר סמוך ללא צפיה ישירה).
הקפד על בקשה להדגמת הלבשה "בגד על בגד".

עקרונות התצפית, התאור והמסקנות של
ביצוע פעולות היום יום
המשך...

ג הסבר לנבדק והנוכחים את חשיבות ההדגמה והתצפית על אופן ביצוע הפעולה, כדי לאפשר לך להעריך נכון את התפקוד ולאמוד את מידת תלותו.

ד צור אווירת ביטחון
הבטח שלא יתבקש לבצע פעולה העלולה לסכנו.
הבטח את עזרתך בעת הצורך.
הבטח כי במידת הצורך תופסק הפעולה ביוזמתך.

ה זכות הנבדק לסרב להדגים, לכן אין להכריח את הנבדק לבצע הדגמה – ראה הנחיות בפרק "הערכה תפקודית במצבים מיוחדים".

ו נבדק הטוען שלא מבצע פעולה מסויימת בשל דפוס התנהגות, ולהערכתך מסוגל לבצעה, בקש ממנו הדגמה בכדי לאמוד את יכולתו.

ז נבדק שיש עדות לירידה קוגניטיבית או מחלת נפש, התרשם מיכולתו לזהות חפציו, לבצע פעולות ברצף או מידת הצורך בדירבון והכוונה.

ח נבדק הסובל ממחלה קשה או ממחלה המאופיינת בתנודות במצב התפקודי הקפד לפעול לפי ההנחיות בפרק "הערכה תפקודית במצבים מיוחדים"

עקרונות התצפית, התאור והמסקנות של
ביצוע פעולות היום יום
המשך...

7. עקרונות תיאור התצפית

תאר את תהליך ביצוע כל הפעולות, של נבדק עצמאי או נבדק שזקוק לעזרת אדם אחר.
תאר את הנסיונות/כשלונות כך שלקורא תתקבל תמונה כאילו נכח בביקור.

א הקפד שהתיאור יהיה רצוף, שלם ומדויק ללא צורך בהסברים נוספים בעל פה: הדו"ח מהווה מסמך בפני עצמו.

ב תאר את הפעולות בשלמותם, שלב אחר שלב ועל פי מה שראית, ללא פירושים אישיים, אל תשתמש במושגים של תוצאות ומסקנות.

ג תאר באיזה תנוחה בוצעה הפעולה – עמידה, ישיבה, שכיבה.

ד בפעולות שנעזר בזולת, ציין במי נעזר ובמה נעזר.

ה מי שעוזרים לו בתפקוד בגלל דפוסי התנהגות ציין זאת, ותאר את יכולתו בפועל.

ו תאור המתבסס על תצפית עקיפה עליך לתאר את הפעולות והעובדות עליהן התבססת.

עקרונות התצפית, התאור והמסקנות של
ביצוע פעולות היום יום המשך...

(ז) בסעיף הלבשה חשוב לציין אם ההדגמה בוצעה 'בגד על בגד' ולתאר באיזה בגד נעשתה הדגמה כמו סודר או חולצה ולא להשתמש בביטוי כללי כמו "בגד עליון".

(ח) תאור ביצועי נבדק שיש עדות לירידה קוגניטיבית או מחלת נפש :
התייחס להתמצאות, לרצף הפעולה, למידת הצורך בדרבון או הכוונה.
בסעיף הניידות - תאר גם התמצאותו בחדרי הבית.
בסעיף הלבשה - תאר גם יכולתו לבחור בגדיו.
בסעיף אכילה - התייחס גם להתמצאותו ולאופן השימוש בכלים ומכשיר חימום.

(ט) תאור ביצוע פעולה במאמץ בלתי סביר :
תאר את הסימנים האוביקטיביים שהופיעו בעת ההדגמה (כחלון, הזעה, קוצר נשימה, דופק מהיר, חיוורון ועוד). אם מופיעה סחרחורת תאר סימנים לאיבוד שווי משקל וציין כמה זמן לקח לחזור לאיתנו. אין להשתמש במושגים כלליים כמו "ביצע במאמץ יתר" או "ביצע בלית ברירה".

עקרונות התצפית, התאור והמסקנות של
ביצוע פעולות היום יום
המשך...

8. עקרונות לקביעת מסקנות לגבי רמת התלות בזולת

המסקנות על מידת תלותו של הנבדק בזולת תתבססנה על:

- מסמכים שעמדו לנגד עיניך.
- מידע שאספת בריאיון הנבדק והנוכחים .
- התרשמותך בתצפית עקיפה וישירה .
- מידע שהשלמת, אם היה צורך בכך, מגורמים נוספים המכירים את הנבדק בחיי היום יום.
- בדיקת העקביות וההתאמה בין הביצועים והדיווחים בסעיפים השונים.

(א) נבדק הסובל ממחלה קשה או ממחלה המאופיינת בתנודות במצב התפקודי, המסקנות יקבעו על בסיס ההסבר בבפרק "הערכה תפקודית מצבים מיוחדים".

(ב) נבדק שלא שיתף פעולה או שגירסתו מגמתית, המסקנות יקבעו על בסיס ההסבר בפרק "הערכה תפקודית מצבים מיוחדים".

(ג) מי שעוזרים לו בתפקוד, רק בגלל דפוסי התנהגות המקובלים במשפחה - יש לקבוע את מידת תלותו על פי יכולתו התפקודית כפי שהתרשמת במהלך הביקור, ובהסתמך על המידע הרפואי .

(ד) אם מצאת אי הלימה בין דיווח הנבדק לממצאיו ו/או סתירות בדברי הנבדק ו/או בני משפחתו, ברר הסיבות. בסס את מסקנתך על סמך התנהגות ודיווח הנבדק לאורך כל הביקור ועל סמך המידע הרפואי. אם הגעת למסקנה שונה מגרסת הנבדק/הנוכחים, נמק היטב את קביעתך.

עקרונות התצפית, התאור והמסקנות של

ביצוע פעולות היום יום

המשך...

- (ה) אם מצאת אי הלימה בין דיווח הנבדק לממצאיו ו/או סתירות בדברי הנבדק ו/או בני משפחתו, ברר הסיבות. בסס את מסקנתך על סמך התנהגות ודיווח הנבדק לאורך כל הביקור ועל סמך המידע הרפואי, ובחן היטב האם יש סיבה לא לקבל את גרסת התובע. אם מסקנך שונה מגרסת הנבדק/הנוכחים, נמק היטב את קביעתך.
- (ו) נבדק שיש עדות לירידה קוגניטיבית או מחלת נפש התבסס על דיווח הנוכחים ואופן ביצועו בזמן הביקור ואמוד את מידת הצורך בדירבון והכוונה.
- (1) "דרבון קל" – כאשר הנבדק סובל מירידה בתובנה ולא רק ירידה בזיכרון, מסרב להתקלח או להחליף בגדים בכל מיני אמתלות, וצריך להיות נוכח אדם אחר על מנת לשכנע ולדרבן אותו להתחיל בפעולה עד שמתרצה וניגש לבצע את הפעולה ובהמשך פועל ללא צורך בדרבון נוסף ו/או הכוונה.
- (2) "דירבון מתמשך" – כאשר זקוק לדירבון והכוונה בכל שלבי הפעולה.
- (ז) מסקנות לגבי פעולות הרחצה הכללית והטיפול בהפרשות, אנו קובעים על סמך ההתרשמות מביצוע פעולות ההלבשה ורחצת פנים וידיים.
- 9. סימון המסקנות, הסבר ונימוק**
- (א) סמן את המסקנות רק **לאחר** השלמת ההערכה.
- (ב) סמן רק אפשרות אחת בכל סעיף.
- (ג) במקרה שמצאת אי הלימה בין דיווח הנבדק לממצאיו רשום את הנימוק בסעיף המתאים, לאחר סימון המסקנה (הניקוד).
- (ד) אם לא ניתן להגיע למסקנה, אל תסמן דבר, הסבר ונמק בסעיף המתאים.
- (ה) כל שינוי או תיקון בטופס הערכת התלות יבוצע אך ורק על ידך, חתום בראשי תיבות ליד התיקון.

הערכה תפקודית - מצבים מיוחדים

1. שיתוף פעולה/אי שיתוף פעולה

- (א) שיתוף הפעולה מתחיל עם תחילת הביקור, לכן נבדק שנשאר במיטתו ואין הצדקה רפואית ולהתרשמותך אין סיבה להיותו מרותק למיטה, הסבר לנבדק כי לא תוכל להמשיך בביקור (ראה פרק "מהלך הביקור").
- (ב) כאשר הנבדק חושש לבצע פעולה, הבטח לו את עזרתך וכן שבמידת הצורך תופסק הפעולה ביוזמתך. הסבר לו שוב, שעליך להתרשם מאופן ביצוע הפעולה על מנת לאמוד את מידת התלות בזולת.
- (ג) יש לזכור – זכותו של הנבדק לבקש לא להדגים. עליך להוסיף ולהסביר בנועם ובנינוחות, שיתכן שלא תוכל להשלים את ההערכה בשל כך.
- (ד) כאשר להתרשמותך ההדגמה אינה משקפת את התפקוד האמיתי-שקול ביצוע ביקור נוסף בסמוך לביקור ללא תיאום מראש, כדי לנסות ולעמוד על המצב התפקודי האמיתי. נסה לקבל מידע משלים בקהילה.
- (ה) במצבים שנתקלת באלימות פיזית או מילולית ראה פרק "מהלך הביקור" סעיף 6.
- (ו) כאשר נתקלת במצב שהנבדק מסרב לשותף פעולה עמו ואינו מוכן לבצע ולהדגים את הפעולות השונות (גם לאחר שניסית לשכנעו), עליך לעמוד על הסיבות לסירוב, ולפעול לפי ההנחיות שבטבלה שלהלן.
- (ז) כאשר הנוכח בביקור לא מאפשר לנבדק למסור מידע, הסבר בנימה נינוחה שהדבר מפריע לניהול הביקור וחזור על ההסבר שעליך ועל הנוכחים לשמור על כבודו של הנבדק ובונוסף עליך להתרשם מתובנתו. במידה ובתחילה בן המשפחה עומד על דעתו למסור מידע לפני הנבדק יש לאפשר לו זאת ולסכם עימו שבהמשך יאפשר לנבדק למסור ראשון את המידע. אם ההפרעה תמשך לאחר ההסבר הפסק הביקור.

חשוב מאוד ! לשמור על אוירה טובה ובלתי מאיימת. אין להשתמש בביטוי "מסרב לשיתוף פעולה" בבית הזקן

הערכה תפקודית - מצבים מיוחדים המשך...

אז	ואם:	אם:
<p>✓ <u>אין</u> לראות בזה "אי שיתוף פעולה".</p> <p>✓ הסק מסקנות על סמך המידע שאספת מהנוכחים, מהמסמכים ומהתרשמותך.</p> <p>✓ סמן את המסקנה המתאימה.</p>	<p>לא ביצע בפניך, בתצפית ישירה או עקיפה, את פעולות היום יום</p>	<p><u>יש עדות</u> : לירידה קוגניטיבית משמעותית</p> <p>או מחלת נפש/ דכאון קשה.</p> <p>או מצב רפואי קשה .</p>
<p>✓ ראה בזה "אי שיתוף פעולה על הסף".</p> <p>✓ הפסק הביקור.</p> <p>✓ החזר ההפניה לביטוח הלאומי והוסף מזכר מפורט.</p>	<p>בתחילת הביקור לאחר מתן הסבר, הנבדק ו/או בני משפחתו – מודיעים כי אינם מוכנים להדגים <u>כל</u> פעולה.</p>	
<p>✓ סמן את המסקנה המתאימה הנראית לך כמשקפת את היכולת האמיתית של הנבדק.</p> <p>✓ נמק את מסקנתך בהערות של אותו סעיף/סעיפים.</p>	<p>לא הדגים <u>חלק</u> מהפעולות <u>אך ניתן</u> להסיק מסקנות על סמך התרשמותך מפעולות אחרות שביצע והמידע שאספת מהנוכחים ומהמסמכים הינו מבוסס ואמין .</p>	<p><u>אין עדות</u> : לירידה קוגניטיבית</p> <p>או מחלת נפש/דכאון קשה.</p> <p>או מצב רפואי קשה.</p>
<p>✓ ראה בזה אי שיתוף פעולה.</p> <p>✓ <u>אל תסמן</u> את המסקנה בסעיף או בסעיפים המתאימים.</p> <p>✓ רשום בהערות בסעיף שלא ניתן לקבוע המסקנה עקב "חוסר שיתוף פעולה".</p>	<p>לא הדגים <u>חלק</u> מהפעולות <u>ולא ניתן</u> להסיק מסקנות על סמך התרשמותך מפעולות אחרות שביצע ו/או המידע שאספת מהנוכחים ומהמסמכים אינו מבוסס.</p>	

2. הערכה תפקודית – לנבדק החולה במחלה קשה

אצל חולים במצב רפואי קשה המלווה בסימנים אובייקטיביים כגון:
מצב סופני, מחלות לב/ריאה קשות, חולשה קיצונית,
אין לבקש ביצוע והדגמת פעולות, אלא להסתפק בתאור
ודיווח הנבדק ובני משפחתו ולסמן המסקנות בהתאם.

3. הערכה תפקודית – לנבדק הסובל ממחלה המאופיינת בתנודות במצב התפקודי

במחלות המאופיינות בעליות וירידות בתפקוד, כגון:
סרטן בטיפול רפואי פעיל, מחלות דמנציה, FME,
טיפול בדיאליזה, פרקינסון, מחלות פרקים קשות וכדומה.

התנודות במצב התפקודי יבואו לידי ביטוי בשאלון
בסעיפים: תרופות וטיפולים, סדר יום, שירותים ועזרה
קיימים וכן בסעיפי התפקוד השונים.

- א** יש לתאם את הביקור ל"ימים טובים".
- ב** בסעיף "סדר יום" – ברר ותאר את התפקוד וסדר
היום ב"ימים טובים" ותאר את התפקוד וסדר היום
ב"ימים לא טובים" וציין את תדירותם.
אם אין תנודות במצב התפקודי, יש לציין זאת בהערות
הסעיף.
- ג** עליך לברר מהי תדירות "הימים הלא טובים" במשך
החודש, בהם מתפקד בצורה פחות טובה. ("ימים
טובים" הכוונה היא לימים בהם לדברי הנבדק,
מתפקד בצורה טובה יותר).
- ד** קבע את המסקנה, על פי רמת התפקוד המאפיינת את
הנבדק רוב ימות החודש.

ניידות בתוך הבית

ניידות - תנועה

הסבר

בסעיף זה נבדקת יכולת הניידות של הנבדק בתוך הבית. במהלך הבדיקה נבחנת מידת תלותו של הנבדק באדם אחר (עזרה פיזית ו/או דרבון והכוונה). לאופן הניידות יש השפעה ניכרת על שאר התפקודים הנבדקים (הלבשה, רחצה, אכילה וטיפול בהפרשות) על כן הקפד לתת ביטוי תואם בכל הסעיפים.

צפה באופן קימה מהמיטה, מהכסא, הליכה, ישיבה ושימוש במכשירי עזר לניידות והתמצאות בחדרי הבית. נבדק המרותק לכסא גלגלים, בדוק את יכולתו לעבור לכסא גלגלים ולהסיעו.

הדגמה

כאשר הנבדק מספר שיש לו קושי לקום מהמיטה ולא תרשמת מקושי, או כאשר אתה מתרשם שיש קושי שהנבדק לא דיווח עליו, בקש הדגמה של שכיבה וקימה ממיטה, בנוסף להדגמת הליכה, קימה מכיסא וישיבה.

כאשר הנבדק מדווח על הליכה בליווי אדם אחר בדוק את הליכתו בליווי שלך.

נבדק המשתייך לקבוצת אוכלוסייה בה נוהגים לישון על מזרן המונח על הרצפה ומדווח על קושי בקימה, בדוק את יכולת הנבדק לקום מהמזרן.

ניידות - נפילות

מידע על נפילות מתקבל:

- ❖ ממסמכים רפואיים.
- ❖ במהלך הביקור מדיווח ספונטני.
- ❖ בברור כללי על "אירועים ותקריות".

יש להתייחס לנפילות בשלושת החודשים האחרונים, כולל מחוץ לבית. תאר כל נפילה משלוש הנפילות האחרונות וציין אם היו נפילות נוספות וכמה:

1. ברר את הסיבות לנפילות, כולל נפילות על רקע של איבוד הכרה.
2. ברר את תדירות ומועדי הנפילות.
3. האם הנבדק קם מהנפילה בכוחות עצמו? אם לא, כיצד קם?
4. בדוק ותאר סימני חבלות.
5. אם נמסר על נפילות שקדמו לשלושת החודשים האחרונים ציין זאת.
6. כאשר בתעוד הרפואי קיים מידע על נפילות והנבדק ו/או הנוכחים לא דיווחו על כך, יש לברר עימם ולנסות ליישב את הסתירה, במידת הצורך לברר עם הרופא.
7. כאשר הדיווח אינו תואם למידע הרפואי ואין סימני חבלה יש לברר מדוע לא נמסר לרופא.
8. כאשר התמונה לא ברורה רצוי לברר עם הרופא מה ידוע לו על הנפילות ומה הרקע והסיבה.
9. אם הנפילות נגרמות כתוצאה מגורם הניתן לטיפול – המלץ על מעקב.
10. כאשר הגעת אל נבדק בעקבות שבר שנגרם מנפילה, ברר אם היה שבר נוסף כתוצאה מנפילה בתוך חצי שנה.

הלבשה

הסבר: בסעיף זה נבדקת יכולתו של הנבדק ללבוש ולפשוט בגדים שבשימוש יום יומי (יש לבדוק כיפתור כפתורים ולבישת מכשירים אורטופדיים, אם נמצאים בשימוש).

תצפית בפעולת ההלבשה חשובה ומשמשת כבסיס ליכולת תפקודית בפעולות הרחצה, ההפרשות והבנת הוראות פשוטות.

חשוב מאוד!

לשמור על צנעת הפרט- פעולת ההלבשה תבדק על הבגדים הקיימים.

תצפית: צפה בפעילות הנבדק במהלך הביקור בכל הקשור להלבשה - בחן ותאר :

- ❖ האם מבין את ההנחיה – את בקשת ההדגמה?
- ❖ האם הנבדק מסוגל לבחור בגדים מתאימים לעונה מתוך הארון ?
- ❖ כיצד ובאיזה אופן הנבדק לובש ופושט בגדים.
- ❖ האם הנבדק מצליח לבצע את פעולות הלבושברצף ?
- ❖ האם מופיעים סימנים אובייקטיביים המצביעים על מאמץ בלתי סביר?
- ❖ בחן ותאר באיזה אופן מבצע פעילויות אלה ובתנאי שהן מתבצעות קבוע: כיפתור כפתורים, הרכבת מכשיר אורטופדי ופרוטזת גפיים.

תצפית עקיפה – כשהנבדק טוען לעצמאות והתרשמת בהתאם :

- יוכל להחליף בגדיו בחדר סמוך ללא צפייה ישירה.
- אם עשה פעולות הלבשה באקראי, ניתן לתאר אותן ולבקש רק הדגמת פעולות שלא ניצפו.

קנדיא: "על פי בקשתי החליף לבדו בחדר הסמוך את חולצתו הכחולה בלבנה ואת מכנסיו החומים למכנסים כהנים כחולים וצא מסודר".

הדגמה - תצפית ישירה

הדגמת פעולת ההלבשה תתבקש כאשר אינך יכול לבסס מסקנה על מידת התלות בזולת של הנבדק מתצפית עקיפה בפעולה אחרת.
בקש מהנבדק להדגים בגד על בגד, רצוי תוך כדי ישיבה בטוחה, את הפעולות הבאות:

1. לבישת בגדים בפלג גוף עליון והפשטתם (ציין את פריט הביגוד באמצעותו בוצעה ההדגמה – חולצה או חלוק וכד').
2. לבישת בגדים בפלג גוף תחתון והפשטתם כוללות:
  - א) גריבת גרביים – מי שהדגים גריבת גרביים באופן עצמאי וקם באופן עצמאי לא ידגים הלבשת מכנס או חצאית.
  - ב) ידגים הלבשת והפשטת בגד לפלג גוף תחתון מכפות רגליים ועד מותניים מי שלא יכול לגרב גרביים, או מי שהדגים גריבת גרביים ועדיין טוען לקושי בהלבשת בגד לפלג גוף תחתון.
יש לאפשר לנבדק/ת בחירת הבגד שישמש להדגמה:
מכנסיים נוחים או חצאית.
  - ג) מי שלא יכול להשחיל כפות רגלים למכנס או לחצאית, ייעזר באחד הנוכחים וידגים הרמת הבגד מגובה הברכיים עד למתניים והורדתו.
3. פעולה זו נדרשת לצורך קביעת התלות בסעיף פרשות. נעילת נעליים/ נעלי בית – יש להדגים רק אם טוען לקושי ולא התרשמת בהתאם.
4. הרכבת מכשיר אורטופדי (אם קיים) או פרוטזה גפה- יש להדגים רק אם טוען לקושי.
 על הרכבת פרוטזת שד יש לקבל דיווח בלבד.

שאל את הנבדק ו/או ברר עם הנוכחים:

- ❖ באיזו תדירות מתלבש או מתפשט, האם יוזם?
- ❖ עם איזה בגד הולך לישון?
- ❖ כיצד מתלבש, אם נעזרברר במי ובמה?

בבדיקת מידת התלות בהלבשה אין להתחשב ב:

- ❖ חוסר התאמה של צבעי הבגדים.
- ❖ הנבדק לבש את הבגד הפוך, בצורה שאינה מפריעה לתפקודו. אין לנבדק בגדים נקיים להחלפה.

**ישן בבגדיו כמנהגו, לא עקב מגבלה.
רחצה**

הסבר

בסעיף זה עליך לבדוק את סידורי הרחצה של הנבדק. בדוק את אופן הכניסה למתקן הרחצה, רחיצת ידיים כולל שימוש בסבון וניגובן.

- ❖ אין לקחת בחשבון הכנת תנאי רחצה אצל נבדק, כאשר הכנה זו נעשית לכל בני המשפחה ולא לנבדק בנפרד.
- ❖ אין להתייחס למגבלה המתבטאת ברחיצת הגב והכתפיים בלבד.

תאר

- ❖ האם הבין את ההנחייה – את בקשת ההדגמה?
- ❖ אופן פעולות הרחצה שהנבדק מבצע באופן עצמאי.
- ❖ אופן פעולות הרחצה בהן הנבדק נזקק לעזרת הזולת. הסבר מה מונע ממנו לעשות זאת בכוחות עצמו.
- ❖ סימנים המצביעים על מאמץ בלתי סביר במהלך הרחצה, ע"ס דיווח הנבדק והנוכחים ו/או התרשמותך.

הדגמה

⇐ בקש מהנבדק להדגים רחצת ידיים תוך שימוש בסבון וניגובן.

תאר אופן פתיחת וסגירת ברז, וויסות המים ויציבות הנבדק בזמן ביצוע הפעולה ורצף הפעולה.

הערה – יכולת השימוש בסבון ברחצה כללית נבחנת בעת הדגמת רחצת הידיים עם סבון.

⇐ חפיפת ראש וכניסה למתקן רחצה - יש לבקש הדגמה על יבש אך ורק כאשר הנבדק טוען לחוסר יכולת ולא נמצאה עדות לכך בביקור.

שאל את הנבדק /או וברר עם הנוכחים

- ❖ באיזו תדירות מתרחץ, האם יוזם ?
- ❖ מתי היתה הרחצה האחרונה?
- ❖ כיצד מתרחץ, האם נעזר, ברר במי ובמה ?

רחצה - התפקוד

סיעוד	אותו כ ...	כאשר הנבדק :
0 נקודה	עצמאי.	מתרחץ ללא צורך בדרבון.
0.5 נקודה	זקוק לסיוע בחלק מפעולות הרחצה ו/או בהכנת תנאי רחצה.	<p>זקוק לעזרה : גילוח, חפיפת ראש, רחיצת יד אחת, רחיצת הרגלים מהברכיים ומטה</p> <p><u>ו/או -</u> מתרחץ בכוחות עצמו רק כאשר משגיחים עליו בשעת הרחצה (חשש מנפילות, כוויות, חוסר ביטחון וכדומה)</p> <p><u>ו/או -</u> זקוק לעזרה בכניסה למתקן הרחצה</p> <p><u>ו/או -</u> זקוק לסיוע בפתיחת הברז והכוונת המים</p> <p><u>ו/או -</u> זקוק לסיוע בהכנת מתקן הרחצה</p> <p><u>ו/או -</u> זקוק לדרבון או הדרכה ולאחר מכן מבצע את פעולות הרחצה בעצמו.</p>

הסבר

בסעיף זה נבדקת התלות בזולת באכילה ושתייה כולל חימום מנת מזון במכשיר חימום קיים, והעברתו לשולחן האוכל הקרוב.

נטילת תרופות – סעיף אכילה מתיחס גם למי שנדרשת עזרה פעילה ונוכחות של אדם אחר בזמן נטילת התרופות, מאחר והעזרה משתלבת בסיוע בארוחות.

אין לקחת בחשבון

- ❖ המנעות מחמום מזון והגשתו הנובעים מהרגלי חיים ולא ממגבלה תפקודית.
- ❖ מי שרגיל לאכול בידיו כאורח חיים - אין לבדוק יכולת לאכול עם כף.
- ❖ אין לבדוק יכולת חיתוך מזון (חיתוך המזון הוא בתחום של הכנת המזון).

הדגמה – תצפית ישירה (יש לשמור על בטיחות הנבדק)

- א. בקש מהנבדק כולל ממני שמתמש במכשיר עזר לניידות, להדגים את הפעולות הבאות:
- העברת כלי קטן עם מזון או פינג'אן עם מים למכשיר חימום שבשימוש יום יומי של הנבדק.
  - העברת/הגשת הכלי המחומם לשולחן האוכל הקרוב ביותר.

חשוב מאוד!

אין לבקש הדגמת חימום והגשה:

- מנבדק הסובל מעיוורון *.
- כאשר קיימת ירידה קוגניטיבית ודווח שמונעים ממנו חימום.

ב. את הפעולות הבאות בקש מהנבדק להדגים ב כאשר דווח על קושי בביצוען או התרשמת שיש קושי :

- אכילה בכף (רצוי מזון לא נוזלי).
- מזיגה לכוס.
- שתייה מכוס.

ציין את המאכל שאכל בעת הבדיקה. אין להסתפק בציון מוצק או נוזל !

* הגדרת עיוור

עיוורון מוחלט ייחשב מי שחדות הראיה בשתי העיניים שלו היא 3/60 ומטה, או שדה ראייה 19 מעלות ומטה.

במקרה של ספק בעוורונו של הנבדק, יש לבקש להציג תעודת עיוור של השירות לעיוור, או מסמך רפואי המעיד על חדות או שדה ראייה כמוגדר לעיל.

ה פ ר ש ו ת

בסעיף זה במיוחד, קיימת רגישות רבה, עליך לשמור על כבודו ורגשותיו של הנבדק.

מדובר בברור פרטים בתחום האינטימי ביותר, לפיכך יש לנהוג בזהירות וברגישות המרבית ולנסח את השאלות בצורה מכובדת ומכבדת.

בכל מקרה אין לבקש מהנבדק להתפשט או להתערטל.

מרכיב ההלבשה בפעולות הקשורות בטיפול בהפרשות מתבסס על ההתרשמות ומסקנות בסעיף הלבשה.

שאלות לנבדק בנוכחות בני משפחה ואחרים עלולות להביכו ולפגוע ברגשותיו, לכן יש לברר האם מעוניין לשוחח על נושא זה בנוכחות האחרים או ביחידות. אם מבקש ביחידות יש ליצור את התנאים לכך.

יחד עם זאת יש לברר עם האחרים בנפרד, אם קיימות בעיות בנושא הטיפול בהפרשות ולפרטם.

הסבר

בסעיף הפרשות נבדקת יכולת הנבדק לטפל בהפרשותיו, השימוש בשירותים ובאביזרים, שמירה על היגיינה אישית ושליטה בסוגרים.

מידת התלות בזולת תקבע בהתאם ליכולתו לתפקד בפעולות הקשורות בהפרשות:

1. ניידות

הגעה לשירותים בלילה וביום, ישיבה וקימה מהאסלה.

2. הלבשה

הפשלה והרמת בגד תחתון ממותניים לברכיים ולהיפך כולל החלפת חיתול.

3. היגיינה אישית

(א) הטיפול האינטימי.

(ב) אביזרי עזר – לטיפול בהפרשות.

תצפית, ריאיון, תאור והסבר1. ניידות

- (א) בסיס הניקוד למרכיב הניידות בסעיף זה הינו התצפית המתוארת בסעיף ניידות.
- (ב) נבדק הזקוק לעזרה בקימה מהמיטה (משנת לילה ומנוחת צהרים) ובמשך היום עצמאי בניידות – ניקוד יינתן אך ורק בסעיף ניידות.
- (ג) נבדק המדווה על תלות בזולת בניידות רק בלילה פרט מה הסיבה, מה התדירות, מי עוזר ומדוע.
- (ד) נבדק המוסר שאינו יכול לקום מהאסלה אך צפית שהוא מסוגל לקום מכסא / כורסא / מיטה, ברר מדוע, **אין לבקש הדגמה.**
- (ה) נבדק שאינו תלוי בזולת בניידות, המדווה שהוא משתמש בסיר או בקבוק אינו מרוקן אותו לבד, בקש ממנו להדגים ריקון הסיר/בקבוק עם מים.

2. הלבשה

- (א) בסיס הניקוד למרכיב הלבשה בסעיף זה הינו התצפית המתוארת בסעיף הלבשה.
- (ב) נבדק המשתמש בחיתולים וטוען שאינו עצמאי בפעולה זו, אך נמצא עצמאי בהלבשת בגד **לפלג גוף** תחתון מברכיים למותניים, ברר מה מונע ממנו לבצע, **אין לבקש הדגמה.**

השגחה

מבוא

עליך להתייחס לשאלת הצורך בהשגחה לגבי כל הנבדקים.

הסתמך על מסמכים שעמדו בפניך ועל התרשמותך מהנבדק ומדברי הנוכחים לאורך כל הביקור ובמידת הצורך השלם מידע מגורמים מטפלים.

בחר בטופס "הערכת התלות" בסעיף השגחה סעיף קטן א' אחת משתי האפשרויות:

❖ קיימת עדות לירידה קוגניטיבית, מחלת נפש/דכאון קשה, אצל נבדקים אלו נדרשת התייחסות נרחבת לשאלת תובנה התמצאות והתנהגות.

❖ אין עדות לירידה קוגניטיבית, מחלת נפש/דכאון קשה. אצל נבדקים אלו לא נדרשת התייחסות נרחבת.

!!אזהרה

בכל מקרה שאתה בודק נבדק הסובל מירידה מנטלית או מחלת נפש

חובה לבצע הביקור נוכחות בן משפחה או אדם המכיר את הנבדק, (ראה הנחיות מפורטות בפרק "פעולות מקדימות לביקור הבית").

❖ נסה לקבל מידע מהנבדק, לאמת ולחזק את המידע שמתקבל עם מי שנוכח בביקור, ובמידת הצורך מגורם מטפל אחר.

❖ אם הרופא המטפל מסרב לשתף את המעריך במידע עקב סודיות רפואית, יש לפנות לפקיד התביעות בביטוח לאומי בבקשה להמציא לרופא את טופס ויתור הסודיות הרפואית חתום על ידי התובעת/ת.

הסבר

ההחלטה מידת הצורך בהשגחה תסתמך על עיבוד הנתונים שנצברו לאורך כל הביקור ממסמכים רפואיים, תצפית, ראיון הנבדק, ראיון בני משפחה והנוכחים ובמידת הצורך, השלמת מידע מגורמים מטפלים נוספים (רופא, אחות, עו"ס ואחרים).

השגחה חלקית

נבדק יוגדר כזקוק להשגחה חלקית כאשר ניתן להשאירו לבד לפרקי זמן מסוימים מבלי שיסכן את עצמו או את האחרים ובהעדר השגחה ונוכחות של אדם אחר, עלול הנבדק להגיע למצב הזנחה קיצונית או חרדה ואי שקט משמעותיים.

הניקוד יבוא לידי ביטוי בסעיף ההשגחה כ"השגחה חלקית" = 2.5 נקודות וגם בסעיפי ה-ADL.

הניקוד בהשגחה וסעיפי ה-ADL אינו מצטבר, הזכאות תקבע על פי הניקוד הגבוה מביניהם.

השגחה מתמדת

הנבדק יוגדר כזקוק ל"השגחה מתמדת" כאשר עקב מצבו לא ניתן להשאירו לבדו, אפילו לפרקי זמן קצרים מאחר שבמצבו או בהתנהגותו עלולים להתרחש מצבים בלתי צפויים ויש להשגיח עליו באופן צמוד על מנת למנוע סכנה לעצמו או לאחרים.

הניקוד יבוא לידי ביטוי בסעיף השגחה כ"השגחה מתמדת" = 9 נקודות וגם בסעיפי ה-ADL. הניקוד בהשגחה וסעיפי ה-ADL אינו מצטבר, הזכאות תיקבע על פי הניקוד הגבוה מביניהם.

!!איון

ירידה קוגניטיבית על רקע דמנטי זהו מצב בלתי הפיך ולכן, הגדר את המגבלה כבעלת אופי קבוע.

כדי לאפשר קבלת החלטה נכונה ומבוססת בשאלת מידת הצורך בהשגחה התמקד בנקודות הבאות תוך ציון מקורות המידע.

1. תובנה, התמצאות ותאור התנהגות

תאר על פי דיווח הנוכחים מהמתרחש בדרך כלל ולפי התרשמותך לאורך הביקור.

א. תובנה והתמצאות של הנבדק

- ◆ זכרון והתמצאות בזמן: גיל או תאריך לידה, או פרטים משמעותיים לנבדק, סדר יום, מחלות ותרופות.
- ◆ התמצאות במקום: כתובת מגורים, האם מתמצא במסגרת הבית, שירותים, מטבח?
- ◆ הבנה: האם עונה לעניין? האם מבין את ההוראות?
- ◆ האם מזהה את בני משפחתו?
- ◆ האם מודע למצבו?

הערה: כאשר התשובה אינה מלאה אך קרובה למציאות, ראה אותה ככונה.

ב. תאור ההתנהגות של הנבדק

- ◆ האם אדיש, רגוע, תוקפן, יוזם / פסיבי ועוד ?
- ◆ האם משתף פעולה בביצוע המטלות ?
- ◆ האם מבצע פעולות ברצף ?
- ◆ האם נצפו תופעות חריגות במהלך ביקור הבית ?

2. אירועים ותקריות בשלושת החודשים האחרונים

א. איסוף מידע לגבי אירועים ומצבים שקרו בפועל אשר סיכנו את חיי הנבדק או הביאו להזנחה קיצונית או חרדה ואי שקט משמעותיים.

ב. תאר כל אירוע בנפרד ובמדויק:

- ◆ תאר את התנהגות הנבדק בזמן התרחשותם.
- ◆ פרט את מועדי התרחשות האירועים, נסיבותיהם, שכיחותם.
- ◆ ציין מקור המידע.
- ◆ ציין האם קיים תיעוד רפואי לגבי אותם אירועים.
- ◆ ברר כיצד התמודדה המשפחה עם האירועים.

ג. התייחס גם לאירועים שנמנעו עקב השגחה כגון: ניסיונות לצאת מהבית, שימוש מסוכן במכשירי חשמל או במכשירים אחרים, ועוד.

ד. אם במידע מהמסמכים דווח על אירועים שהמשפחה לא דיווחה עליהם במהלך הביקור – ברר איתם האם הם התרחשו, אם כן – תאר, אם לא הוסף הערה בסעיף זה.

ה. עם סיום פירוט כל האירועים, ודא ורשום כי לא היו אירועים נוספים, כדי להבטיח שאכן פורטו כל האירועים.

3. ארועים ותקריות שקדמו לשלושת החודשים האחרונים

אם היו ארועים ותקריות שבגינם ננקטו אמצעי השגחה מיוחדים על מנת למנעם, תאר אותם כמפורט בסעיף הקודם. ציין אם אמצעים אלו ננקטים גם היום.

הערה:

אירועי שכחת גז פתוח/דלוק, שריפת סיר, נפילות יש לדווח בסעיף אכילה/נפילות.

בסעיף השגחה עליך להזכיר זאת ולהפנות לסעיף המתאים.

4. מחלות פיזיולוגיות המצריכות שיקול למתן השגחה חלקית או מתמדת

א. אדם המרותק למיטה או לכסא גלגלים ואינו מסוגל לתקשר עם הזולת ולא יכול להזעיק עזרה או להתגונן מפני סכנה.

ב. אדם הסובל מהתקפים של מצוקה נשימתית קשה, נזקק לחמצן וללא טיפול מיידי קיימת סכנה לחייו ואינו מסוגל להתחבר בעצמו.

ג. אדם הזקוק ל- SUCTION (סקשן) או טיפול בקנולה (טרכאוסטומי) ולא מסוגל לבצע זאת בכוחות עצמו.

ד. קיים תיעוד רפואי לאירועי איבוד הכרה, על רקע מחלות שונות: הפרעת קצב, הפרעות המודינאמיות ואפילפסיה מסוג גרנד מאל
ההחלטה תתקבל לאחר בירור ואימות עם הרופא או האחות המטפלים.
הזכאות תינתן לתקופה זמנית לצורך איזון תרופתי.

ה. אדם הסובל מסוכרת לא מאוזנת נכנס להתקפי היפוגליקמיה קשים ואינו יכול לעזור לעצמו.
ההחלטה תתקבל לאחר בירור ואימות עם הרופא או האחות המטפלים.
הזכאות תינתן לתקופה זמנית לצורך איזון תרופתי.

מילוי השאלון – סיום ההערכה הלימה

בדוק שקיימת עקביות בין הביצועים בסעיפים השונים. במקרה שמצאת סתירות, נסה להסביר אותן בהערות של הסעיף המתאים.

אנא:

אנא **בנוכחותי הדגים הפשט והלשון באדום, אך לא מצאצא**
זאת ביום יום, באדום חלפה קשה הנובעת ממחלתו ולכן
אתו צונה זאת עבורו.

- א.** הלימה עם מידע מהמסמכים שעמדו לנגד עיניך
אם מצאת אי הלימה עם ממצאך בעת הביקור, ברר את הסיבה עם הנבדק / נוכחים ורשום את חוות דעתך.
אם לא קיימת הלימה בין המסמכים להתרשמותך ולמסקנתך וכבר רשמת זאת בנימוק בסעיף השגחה, סמן "כן",
אין צורך לחזור על הדברים אלא לרשום: "ראה סעיף השגחה".
- ב.** האם קיים פער בין הערכה זו לקודמת?

סמן באיזה סוג תביעה מדובר:

- 1.** לגבי כל סוגי התביעות (למעט תביעה ראשונה),
אם סימנת שיש פער, הסבר מה הסיבות אפשריות שהביאו להבדלים משמעותיים בניקוד בין הערכת התלות הקודמת לנוכחית (הפרש של 1 נקודה ומעלה).
ניתן לבסס את ההסבר: מהמידע הרפואי, מדברי הנבדק והנוכחים, מעיון בהערכה קודמת ובברור נוסף עם גורמים מטפלים בקהילה.
- 2.** אם ההערכה היא ביוזמת המוסד (לקראת תום זמניות) וסימנת שאין פער, הסבר מדוע לא חל שיפור במצב התפקודי.

אנא:

א' חן **עברה ניתוח החלפת ברכ שמאל לפני 4**
חודשים, סובלת מברק דלקתית, כאבים ומקף יתר
ולכן לא סיימה את תקופת השיקום.

מילוי השאלון – סיום ההערכה הערות המעריך

- ✓ רשום כל מידע שנראה לך חשוב ולא בא לידי ביטוי בחלקים קודמים.
- ✓ ציין אם התייעצת או אספת מידע מגורמים נוספים המטפלים בנבדק.
- ✓ ציין בעיות רפאויות המייחדות את הנבדק.
- ✓ רשום אם הביקור תואם מראש ועם מי.
- ✓ ציין אם הוקרא דף הצגת "תהליך הביקור".
- ✓ יעוץ והדרכה לנבדק והנוכחים - ציין אם ניתנה הדרכה למשפחה / לנבדק לשיפור תפקודו והגברת הבטיחות בבית ופרט אותה.
(עליך להוסיף ב"דף מידע לנבדק" את המלצותיך לזקן).
- ✓ עם תום הביקור השאר בבית "דף מידע לנבדק" המסכם את הביקור.
- ✓ ציין מידת שיתוף הפעולה של הנבדק ו/או בני משפחתו .

מילוי השאלון – סיום ההערכה סיכום ביקור

סיכום הביקור בפני הנבדק והנוכחים

מטרת הסיכום להסביר לנבדק והנוכחים על מה יבסס המעריך את הדו"ח שיגיש לביטוח הלאומי ולאפשר להם להוסיף, להדגיש או להבהיר פרטים.

רצוי לציין בפני הנוכחים כמה זמן ערך הביקור.

על המעריך לשקף איזה מידע עמד לנגד עיניו :

- דוחות רפואיים ואחרים שצורפו לתביעה, ניתן לפרטם.
- דוחות שהוצגו במהלך הביקור, ניתן לפרטם.
- דיווח שנמסר על ידי הנבדק והנוכחים בקשר לפעולות היום יום וההשגחה, ניתן לתת דוגמא או מספר דוגמאות.
- התרשמות מתפקודו של הנבדק במהלך הביקור.
אין לתאר ולפרט מה היתה ההתרשמות בכל פעולה, אלא ניתן לציין באיזה פעולות צפית (הלבשה, רחצת פנים וידים ועוד)
- אם בשל מצבו התפקודי הקשה לא הפעלת את הנבדק יש לתת לכך ביטוי בסיכום.

יש לציין שלכל המידע הזה ינתן ביטוי בדו"ח שיוגש לביטוח הלאומי שבסמכותו להחליט על הזכאות ורמתה.

חשוב מאוד !

הסיכום ייערך באווירה טובה ונינוחה. כאשר תנאים אלו לא מתקיימים לא צריך לבצע את הסיכום.

אין לתת מידע על רמת הזכאות או על הניקוד.

סיום הערכה – המלצת המעריך לאופי המגבלה

מגבלה בעלת אופי זמני/ קבוע

הכלל: יש לנמק המלצה למגבלה זמנית או קבועה.

היוצא מן הכלל: מי שצבר 0.5 עד 1.5 נקודות ולא נמצא נימוק לזמניות ניתן לנמק המלצה על מגבלה קבועה בנימוק "שלא נמצאה סיבה למגבלה זמנית".

דוגמה:

כאשר אתה צופה שינוי מהותי במצב התפקודי
למטופל סמוך לניתוח, לאחר אשפוז, שבה CVA
וכדומה) המלצה על מגבלה בעלת אופי זמני
לפירק זמן הנראה לך נכון מבחינה מקצועית
ונמק את ההמלצה.

סיום המבחן – מילוי שאלון

לפני שתשלח את השאלון המלא חזרה לביטוח לאומי, שים לב למספר דברים:

קרא שוב את כל מה שכתבת ובדוק שהתיאורים שלמים.

❖ כאשר קיימת מחלה מדבקת יש להוסיף מיזכר לצורך יידוע הועדה.

❖ כאשר עולה חשד לאלמוות נגד הנבדק יש למלא גליון לאיתור זקן בסיכון ולהעבירו בדחיפות ליועצת.

❖ אם נדרשת על ידי היועץ בסניף או פקיד התביעות לתקן / להבהיר פרטים בהערכה, עליך לבצע זאת בתוך שני ימי עבודה.

❖ אם נדרשת להשלים מידע מגורמים בקהילה או בבית הנבדק עליך לבצע זאת בתוך 4 ימי עבודה.

❖ פניה להשלמת מידע רפואי:

אנו מעוניינים בשיתוף פעולה פורה עם הגורמים המטפלים ולהקל עד כמה שניתן על תהליך ביצוע הערכת התלות ולכן יש להשתדל לברור בקפידה את המקרים בהם יש לפנות לרופאים ולאחיות.

דוגמא לפניה מיותרת לרופא:

הרופא רשם במידע 'ממליץ השגחה 24 שעות' או 'סובל מאי שליטה בסוגרים' והדבר לא בא לידי ביטוי בהתרשמותך ודיווח הנוכחים, יש להסביר בטופס ההערכה מדוע אינך מקבל את גרסת הרופא, אין להסתפק באמירה "לא התרשמתי בזמן הביקור".

נספח א' **ביצוע מבחן תלות בדיור מוגן**

ביצוע מבחן תלות בדיור מוגן

ביצוע מבחן תלות לזקן השוהה במוסד אפשרי רק אם הוא דיור מוגן. אין לבצע הערכה במוסד סיעודי, בבית חולים או בית אבות או משפחתון שחייב ברישוי של משרד הבריאות או משרד הרווחה. אם יש ספק לגבי מהות המוסד, ברר את מעמדו אצל פקיד התביעות.

איסוף מידע לגבי זקן הנמצא במוסד שהוא דיור מוגן
במקרים שלא ניתן להסתפק במידע המתקבל מהזקן או מבן משפחה, (לא תמיד הם יודעים או מוסרים את מלוא המידע הדרוש. או כאשר מדובר בנבדק עם ירידה מנטלית.)

עליך לאסוף מידע מאיש צוות הדיור המוגן לגבי:

- ❖ סדר היום של הזקן.
- ❖ תפקודו בפעילויות היום יום.
- ❖ מי מסייע לו בפעולות אלו.
- ❖ כל מידע הנוגע לסדרי השגחה.

סביבת הבדיקה

"ביתו של הזקן" לעניין זה כולל, מלבד יחידת מגוריו, את חדר האוכל (אם הוא אוכל בו).

זמן הבדיקה

רצוי לכוון את זמן הבדיקה לשעה בה מוגשת ארוחה על מנת לבדוק את תפקוד הזקן בסעיף אכילה בזמן האכילה.

ביצוע הבדיקה התפקודית

- ❖ בדוק את כל פעולות היום יום המקובלות בהתאם לתנאים הפיזיים של המקום.
- ❖ בדוק את תפקודו של הזקן ללא התערבות פעילה של אנשי הצוות או אנשים אחרים, כדי שתוכל לעמוד על יכולתו התפקודית.
- ❖ בצע את הערכת התלות על פי ההנחיות המפורטות בתדריך.

נספח א'

ביצוע מבחן תלות בדיור מוגן המשך ...

הסעיפים הבאים מתייחסים לדגשים שיש לשים אליהם לב, עם ביצוע המבחן בדיור מוגן.

ניידות

בדוק את יכולתו של הנבדק להגיע למקומות בהם מתבצעות פעולות היום יום.

הערה: אם תלוי בעזרת הזולת להגיע לחדר האוכל, הרחצה וכד', הנמצאים מחוץ לחדרו יש לנקד בסעיף המתאים ולא בניידות.

רחצה

בדוק את יכולתו של הזקן להגיע ולהיכנס למתקן הרחצה.

אכילה ושתייה

- ❖ בדוק איך מגיע הזקן לחדר האוכל, האם בכוחות עצמו או מובילים אותו?
- ❖ במידת הצורך בדוק את יכולתו של הזקן לבצע את פעולות האכילה ושתייה בשעת הארוחה.
- ❖ בדוק את יכולתו לחמם לעצמו את מנת מזונו באמצעות מתקנים הקיימים בחדרו או בסמוך לחדרו.
- ❖ האם הזקן, יכול לקחת לעצמו שתייה חמה?

אם אינך יכול לבדוק זאת, קבע את סעיף התפקוד המתאים בנושא האכילה, בהסתמך על תפקודו ביתר פעולות היום יום.

נספח א'

ביצוע מבחן תלות בדיור מוגן המשך ...

הפרשות

בדוק את יכולתו להגיע לחדר השירותים בו הנבדק משתמש.

השגחה

איסוף מידע מבין המשפחה הנוכח ומאיש צוות המוסד לגבי:

❖ מצבו המנטלי, נפשי, אירועים ותקריות וקיום השגחה בפועל (בהתאם להנחיות בסעיף השגחה).

❖ ברר מהם סדרי ההשגחה הקיימים באופן כללי לגבי הנמצאים במקום.

שקול את סבירות המידע ביחס למצב התפקודי כפי שמצאת בבדיקה ובמידה ומצאת סתירות, הביע את דעתך לגביהן.

נספח ב' תקנון שירות המדינה (תקשי"ר)

**הנוהל בענין פרסים, מתנות וטובות הנאה
חלים גם על היועצים והמעריכים**

חלק 4 - משמעת וסדר

42.7 - פרסים, מתנות וטובות הנאה

42.70 - הגדרות ופרשנות

בפרק משנה זה:

- לרבות מוסד, מפעל, גוף, חברה, התאחדות או חבר של בני-אדם, בין שהם מאוגדים ובין שאינם מאוגדים; ועד עובדים או נציגות עובדים;	אדם
- לרבות מתנה, תשורה, הענקה, ערבות, הנחה, הזכות לקבלת טובת הנאה - וכן כל טובת הנאה בעלת ערך חומרי, בין שצורתה מוחשית ובין שאינה כזו;	טובת הנאה
- לרבות בקשה או הסדרת טובת הנאה בדרך כלשהי, בין שהעובד נהנה בפועל מטובת ההנאה ובין שטרם נהנה כאמור;	קבלה
- מנהל יחידת משאבים חומריים (בנאמ) במשרד, או עובד אחר שנקבע על-ידי המנכל, משמש גם כחבר ועדת המתנות המשרדית:	ממונה
- נציג אגף הביטחון, שתפקידו, בין היתר, לבדוק בנסיבות מסוימות את המתנות, אם אינן מהוות סיכון ביטחוני;	הבודק
- חוק שירות הציבור (מתנות), התשס"ט-1979;	החוק
- תקנות שירות הציבור (מתנות), התשס"ט-1980;	התקנות
- מקבל המתנה;	המקבל

נספח ב'

תקנון שירות המדינה (תקשי"ר)

המשך...

- ועדה משרדית ועדה לטיפול במתנות בה יכהנו היועץ המשפטי והחשב של המשרד הממשלתי, או נציגיהם וכן מנהל יחידת משאבים חומריים (בנאמ), או נציג אחר שיקבע המנהל הכללי של המשרד, והמשמש כאחראי על חדר המתנות;
  - חדר מתנות חדר שיוקצה במשרד לשם אחסון הזמני של המתנות;
  - מקבילים מנהלי לשכות שרים, מנכלים, יועצי שרים וכל מי שיוסמך על-ידי המנכל;
  - מתנה (מתנות) הקנית נכס שלא בתמורה, או מתן שירות או טובת הנאה אחרת שלא בתמורה, בין שהקניה נעשתה בארץ ובין בחוץ-לארץ;
  - מתנה אישית כל מתנה הניתנת לעובד ציבור באשר הוא עובד ציבור, כגון: מתנה לרגל אירוע אישי או משפחתי, מתנת חג, מתנה מוועד עובדים וכיוצא בזה;
  - מתנה קטנת ערך מתנה שאינה עולה בערכה בשקלים של שווה ערך ל-300 ₪, למעט מתנה הניתנת בכסף;
  - מתנה רשמית מתנה הניתנת לעובד ציבור בהיותו עובד ציבור;
  - מתנות שבסמכות המשרד להשאיר אצלו מתנות שיש להן ערך סמלי, לאומי או תצוגתי;
  - ספר המתנות ספר בו נרשמות, לפי סדר רץ, המתנות המתקבלות;
  - עובד ציבור נושא משרה או תפקיד מטעם המדינה, לרבות חייל;
  - רלש ראש לשכת השר, ראשי לשכות השרים וראש לשכת מקבילי השרים;
- כל מונח אחר בפרק משנה זה יפורש כהגדרתו בחוק ו/או בתקנות.

נספח ב'

תקנון שירות המדינה (תקשי"ר)

המשך...

42.702

הדוגמאות בפרק משנה זה הובאו לצורך הבהרה בלבד, ואין בהן כדי לצמצם את ההוראות הכלליות אותן הן באות להדגים.

42.71 - כללי

42.711

עובד מקבל משכורת ותשלומים אחרים המגיעים לו מאוצר המדינה בלבד, ואין הוא רשאי לקבל בעד עבודתו או בקשר עמה טובת הנאה מאדם, אלא אם הדבר מותר לפי הוראות פרק משנה זה.

על כהונת עובד המדינה כדירקטור או כיו"ר דירקטוריון מטעם המדינה בחברה ממשלתית - ראה פסקה 42.478.

42.712

עובד יימנע להיענות להזמנה לאירוע משפחתי, חברתי או אחר, מאת אדם שאיננו חבר לעבודה, הנזקק להחלטתו, להמלצתו, לטיפולו או לכל שירות אחר, במישרין או בעקיפין, הקשורים במילוי תפקידו, באחריותו ובסמכויותיו וכן יימנע עובד להזמין אדם כזה לאירוע כאמור לעיל;

הוראות נסמן (א) לעיל לא יחולו על עובד המקיים עם המזמין קשר אישי שנוצר לפני מגעיו של העובד, בתור שכזה, עם המזמין ובלבד שגם בהיענות להזמנה לפי נסמן זה - לא ינהג העובד באופן שבו לא יוכל או ייחשד שלא יוכל, לנהוג עם המזמין ללא משוא פנים, הכל בכפוף לאיסורים ולהיתרים של פרק משנה זה;

נספח ב'

תקנון שירות המדינה (תקשי"ר)

המשך...

קצין מבחן המוזמן לאירוע משפחתי, חברתי או אחר על-ידי קטין שבטיפולו או על-ידי אדם שהיה בטיפולו, או על-ידי בן משפחתם - ייענה להזמנה לאחר שיקבל על כך אישור ממדריכיו או מקצין המבחן המחוזי. קיבל קצין המבחן אישור כאמור, יירשם הדבר בגיליון הרישום השוטף בתיק המטופל בציון הנימוקים לאישור.

42.72 - טובות הנאה אסורות

42.721

על עובד ציבור לנהוג בדרך ההולמת את מעמדו, תפקידו וחובותיו כעובד ציבור. בכלל זה אסור לעובד הציבור לקבל מתנה, לא מעובד אחר ולא מכל אדם מקרב הציבור, אלא על-פי התנאים שנקבעו לכך בחוק ובתקשי"ר.

42.722

עובד ציבור, אשר הוצעה לו מתנה באשר הוא עובד ציבור, יסרב לקבלה, הואיל והדבר עלול להתפרש כטובת הנאה, אשר ניתנת בכדי להשפיע עליו ועל תפקודו בעבודתו. במקרים אלו המתנה אינה מתקבלת, תוך מתן הסבר מתאים לנותן המתנה.

42.723

אם הסירוב לקבלת המתנה עלול להתפרש כפגיעה בנותן, או כפגיעה בגוף שהנותן מייצג, ניתן לקבל את המתנה, אך על עובד הציבור להודיע מיד על קבלת המתנה לוועדה המשרדית ולהעביר את המתנה לטיפול.

נספח ב'

תקנון שירות המדינה (תקשי"ר)

המשך...

42.724

טובת הנאה שאסור לעובד לקבלה במישרין, אסור לו גם לקבלה בעקיפין או באמצעות אדם. כמו כן, חייב העובד להשתמש בסמכותו ובהשפעתו כדי שגם קרוב משפחה שלו (כגון: בן-זוג, הורה, בן, בת, אח, אחות, גיס, גיסה, חותן, חותנת/חם, חמות, חתן, כלה, נכד/ה), לא יקבל טובת הנאה בנסיבות אלו. נודע לעובד כי קרוב משפחה שלו קיבל טובת הנאה כאמור, עליו להודיע על כך לאחראי, למנהל היחידה או לעובד הממונה עליו במשרד.

42.73 - טובות הנאה מותרות

42.731

נוהל זה אינו חל על קבלת מתנות אישיות כגון:
מתנה הניתנת לעובד ללא קשר להיותו עובד המדינה;
מתנה הניתנת לעובד מחבריו לעבודה;
מתנה הניתנת לעובד מוועד העובדים;
מתנה הניתנת לעובד לרגל אירוע אישי או משפחתי, שניתנה לפי הנהוג בנסיבות העניין.

42.732

פרסים הניתנים לעובד מאוצר המדינה שנוהל זה אינו חל עליהם: פרסים הניתנים לעובד שלא מאוצר המדינה, אך בתיאום מלא עם מוסדותיה, ואשר ניתן להעניקם פומבי בעיתון יומי, ברדיו, בטלוויזיה או ברשומות, כגון: פרסי "עובד מצטיין".

42.733

מתנה קטנת ערך וסבירה שניתנה לפי הנהוג בנסיבות העניין, למעט מתנה ניתנת בכסף. (ראה פסקה 42.701 הגדרת "מתנה קטנת ערך").